

Izhaja
vsak drugi in četrti
četrtak v mesecu.

Naročnina
stane
80 kr. na leto.

Posamezne številke
se dobivajo po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise
pošiljajte uredništvu
»Glasnik«
Poljanska cesta 58.

Oglasila
delavcev, ki nimajo
dela, ali delo-
dajavcev, ki iščejo
delavcev, se vspreje-
majo zastonj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 10.

V Ljubljani, 26. marca 1896.

Letnik II.

Omika brez krščanstva.

Ko je našel Kristof Kolumb Ameriko in Vasko da Gama najbližji pot v Indijo, so takoj dobičkazeljni ljudje jadrali iz Evrope preko morja iskat si v odkritih deželah — bogastva. Z največjo grozovitostjo so pokončavali uboge domačine in jim ropali njihovo premoženje. Polne ladije naropanega zlata, srebra in dragih kamenov so jadrale takrat iz Amerike in Indije v Evropo. Brezvestni lupeži so se polastili oblasti v novih deželah in so se bahali v Evropi, da razširjajo omiko med »divjimi« narodi. Hudo se je maščevalo to vkradeno zlato in srebro v Evropi. Tisti grdi sebičneži, ki so obogateli s hudo delstvi, so bili v Evropi hkrati začetniki sedanjega reda, pionirji kapitalizma. Lupeštvo in hudobija sta se polastili denarja in sta tudi doma nadaljevali svoje roparsko delovanje. Denar je jel kraljevati ljudem, podjarmoval si je delavsko moč v svojo korist in jo slabo plačeval, da je vlekel tem večje obresti.

Začetek kapitalizma moramo iskati ravno v ti dobi. Tepeni so bili domačini odkritih dežel in — evropski delavski stanovi. Vzlasti Angleži, Španjci, Holanci in Portugizi so se odlikovali v grdem izsesavanju. Španjci in Portugizi so kmalu izgubili svojo veljavo in zlato in srebro, ki so je izpeljali v Evropo, je prešlo v druge države sužit ubogo ljudstvo. Nekaj pokrajin v odkritih zemljah so si sicer še obranili; njihovi rojaki so se bili namreč naselili v njih in so prav po turško drli domače prebivalce, kar so najgorje mogli. Te pokrajine so morale vsako leto plačevati določen davek svojim državam v Evropi. Imenovala so se nasebinske ali kolonijalne dežele.

Toda ti rojaki sami niso hoteli ostati odvisni od svojih rodni dežel in so se večkrat spuntali. Začetkom sedanjega stoletja ob Napoleonovih bitkah, so imeli Španjci in Portugizi dovolj dela doma in niso mogli braniti svojih uropanih pravic v Ameriki. Zato je takrat večina južno-ameriških držav odpadla od njih.

Tako je odpadla Argentinijska, Urugvaj, Paragvaj itd. Angležem so bili že preje odpovedali pokorščino severni Američani in so jih izgnali iz Amerike. Ustanovili so si neodvisne zvezne države. V našem času se tudi tiste nasebinske zemlje, kolikor jih je še ostalo, skušajo odtrgati

od svojih gospodarjev v Evropi. Ravno sedaj se bije hud boj na Kubi, ki je bila doslej španjska. Kubanci hočejo postati nezavisni, in zmage, ki jih slavé nad španjsko vojsko, ki je prišla braniti španjske pravice med nje, nam pričajo, da bodo slobodo kmalu dosegli.

Španjci delajo sicer z ustaši, ki jih dobé v svoje roke, tako kot z uporniki. Vsacega brez usmiljenja umoré. Toda zvezne države, ki so se same svoj čas borile za nezavisnost od Angležev, so proglasile vojsko med Kubanci in Angleži za pravo vojsko in pomagajo na vso moč prvim, da bi se čim preje otresli španjskega jarma. Tako se maščuje krivica.

V tistem času, ko so brezvestni ljudje proti božjim in cerkvenim zakonom samo izkoriščevali nove zemlje, so prihajali iz Evrope tudi krščanski duhovniki — misijonarji širit Kristusovo vero nad tamošnjimi poganskimi narodi. Največji ovira so jim bili ravno njihovi »krščanski« rojaki. Misijonarji so zapustili svoj dom z jedino željo, pridobiti neumrljivih duš pravi veri. Naselili so se med divjaki, učili so jih kmetovati, rokodelstev in poštenega krščanskega življenja. Vse bi bili dosegli, ko bi ne bila razdirala njihovih namenov dobičkazelnost njihovih rojakov.

Franciskani, kapucini in drugi redovniki so morali prestajati grozovite muke pri svojem delovanju. Mnogo jih je umrlo mučeniške smrti. Vzlasti so pa skrbeli jezuitje za pravo omiko med ubogimi narodi in so jim skušali olajšati dvojno nesrečo — poganstva in evropskega nasilstva.

V Paragvaju so ustanovili lepo se razcvitajočo državo. Ves Paragvajski narod, ki je bil preje jeden najkrvoločnejših in divjih, so izpreobrnili h krščanski veri, sezidali so jim vasi, naučili so jih kmetijstva in raznih obrtov in jim pomagali sploh v vseh dušnih in telesnih potrebah. Tako lepo življenje se je razvijalo v teh krajih, da o njih pravi njihov bivši škof, da se po cela leta v ti državi ni dogodil noben smrtni greh. Vsako paragvajsko selo je imelo svojo cerkev in šolo, in svoje posestvo, ki se je skupno obdelovalo. Ko je zjutraj zazvonil zvon, so prihiteli vsi prebivalci v cerkev opraviti jutranjo molitev in udeležiti se sv. maše, potem so se pa podali na svoje odmerjeno delo. Reveža ni bilo nobenega med njimi. Vladala je med vsemi

prava bratovska jedinstvo, ker so bili vsi napolnjeni z duhom krščanske vere. Kmetijstvo, obrti, umetnost in znanost so cvetele. Jezuitje, ki so bili duhovni voditelji tega osrečenega ljudstva, so s tem pokazali, kaj premorejo krščanska načela, in so v resnici izpeljali misel, katero hočejo vresničiti socijalni demokratje brez Boga in brez vere. Jezuitje so pa tudi prepovedovali vsakemu Evropejcu vstop v to državo, ker so bili trdno prepričani, da bi sebičnost brž pokončala te lepe sadove krščanske omike. To se je žalibog tudi zgodilo. Vkljub prepovedi so jeli zahajati med Paragvajce tujci in so popolnoma uničili rajske razmere pri njih.

Misijonarji niso zahtevali drugega od izpreobrnjenih narodov, nego tisto pokorščino božjim postavam, katero so sami v popolnejši meri izvrševali. Sebični dobičkaželježi so pa iskali pri njih samo — zlata in srebra, in če se jim je to obetalo, so zatajili svojo vero in vse, kar bi jim moralo biti svetega.

Na Japonskem so n. pr. Holandci pri svojih trgovinah, ko so izstopili iz ladij v pristanišča, z nogami teptali sveto razpelo, ker jim je bil le pod tem pogojem dovoljen vstop v deželo.

Tako se je razširjala omika od teh brezverskih kramarjev po tujih državah. Srce nas boli, ko prebiramo koliko je moral sv. Frančišek Ksaverski prestatiti od Portugizov, naseljenih v Indiji, kamor je šel oznanjat sveti evangelij. V Goi, indijskem glavnem mestu, se je najpreje lotil izpreobračati grde, krščanske sebičneže in manj je opravil pri njih, nego pri malikovalskih rodovih.

V naših dneh se evropske države štulijo s svojo omiko tudi s tem, da iščejo v daljnih zemljah pod pretvezo, da hočejo razširjati omiko, svojega dobička. Angleži in Holandci so v Avstraliji in Afriki razpregli svoje mreže. Zanesli so tja žganje in nesramne bolezni in tako namestu omike prinesli ubogim divjakom samo duševno in gmotno smrt. Na tisoče zamorcev se je že uničilo, ker jih je podavilo žganje, ki so ga jih naučili piti evropski omikonosci. Pod krinko, da hočejo znanstveno preiskavati neznane kraje, so se vlačile in se še vlačijo oborožene tolpe evropskih pustolovcev po Afriki, počenjajoč grozne stvari. Tako je n. pr. neki tak »beli lupež dal počasi peči vjetega zamorca samo iz zabave. S prav satansko-zverinskim čustvom so gledali drugi taki omikani divjaki, kako so zamorci po svoji grdi navadi pekli in jedli vjete sovražnike. Pred vsem so se pa odlikovali v tem, da ni bila nobena mlajša zamorka varna pred njimi.

Za temi tolpmami so prišle nekatere evropske države in so si s silo ali zvijačo prilastile nekatere afrikanske pokrajine, n. pr. Lahi Masavo, kjer jih sedaj po pravici bijejo sudanski derviši in Abesinci, Nemci pa Kamerun. Grozovito počenjajo oboji. Nemski vojaki in poveljniki, kateri vlečejo ogromne plače, delajo z nesrečnimi zamorci hujše nego z živino. Nesramnost, s katero uganjajo svoje grdobije z zamorkami, presega vse meje. Ravno sedaj poročajo časniki o nekem dr. Petersu in njegovih vmazanijah, s katerimi širi evropsko

»omiko« med Kamerunci. Zamorke zlorablja, zamorce pa strelja brez vsacega vzroka, kot se je očitno te dni pokazalo o njem v nemškem državnem zboru. Nečistost je tam na dnevnem redu. Nemška vlada pa, namestu da bi kaznovala take hudodelce, jih prikriva in izmiva. Že pred dr. Petersom sta bila dva lupeža Lajst in Velau obdolžena tacih stvari. A nič se jima ni zgodilo. To se ne more dobro končati. Med zamorci pa delujejo tudi katoliški misijonarji in usmiljene sestre. Kjer se oni naselijo, zavlada mir in red in zacvete prava omika, če jih le ne preženó evropski samogoltniki. Kedor si hoče ogledati, kako deluje omika brez krščanstva, naj gre v Kamerun ali Masavo, kedor pa hoče videti pravo delovanje v korist zapuščenih divjakov, naj si ogleda katoliške misijonarje. Pri prvih bo videl sebičnost, koristolovstvo, dobičkaželjnost, krvoločnost in nesramnost, pri drugih pa pridnost, poštenost in miren, srečen razvoj.

Tudi socijalni demokratje imajo priložnost ogledati si to delovanje. Povprašajo naj n. pr. pri trapistih v Natalu v južni Afriki in videli bodo, kako srečno pozemsko življenje se razvija po krščanskih načelih.

Kedor hoče biti pravičen, mora po teh resničnih podatkih priznati, da je prava omika možna samo po krščanskih načelih in mora pritrditi našemu programu, ki hoče ravno po njih preporoditi propadlo družabno življenje.

Naša organizacija.

Slovensko katoliško delavsko društvo je izdalo v 11. in 12. tednu 109 gld. 20 kr. za podporo obolelim članom. — Neimenovani g. dobrotnik je podaril društvu 5 gld. Blagemu darovatelju povrni mili Bog stotero in obudi mnogo posnemavcev, kajti troški za bolniško podporo se le polagoma zmanjšujejo.

Večernica poučno-zabavnega delavskega društva. Poučno-zabavno delavsko društvo v Ljubljani, ki ima vzlasti namen vzgajati krščanski delavski organizaciji mladih čilih močij, in ki zato zbira v svoje okrilje mladeniče, ki zavoljo mladostnosti še ne morejo pristopiti h katoliškemu političnemu delavskemu društvu, je marno pri delu. Ustanavlja si svoj tamburaški zbor, pri raznih veselicah je že večkrat častno nastopilo, število udov se od dne do dne množi, in če Bog da, da se izpolni najiskrenejša društvena želja, da dobo namreč svojim namenom primerno dvoranco, potem postane uprav to društvo važen činitelj zdravega družabnega življenja v Ljubljani. — Ladijica je še majhna, a pogumno jadra naprej. Srečnih vetrov in krepkega krmila mu želimo iz srca vedno in tembolj sedaj, ko se stojimo pod blagodejnim vtiskom društvene večernice. V nedeljo 15. t. m. se je sijajno izkazalo. Vse točke brez izjeme so izvrševali mladi člani, in v zadregi smo, kateri dajmo prednost. Navzoče je pozdravil I. Kocjan v odborovem imenu. V gladkih, premišljenih besedah je pojasnil društveni pomen in zago-

tavljaj navzoče, da društvo krepko živi in deluje v smislu svojega namena pridobiti neustrašenih, novih bojnikov cerkvi in domovini. S pozdravom je združil tudi željo, naj bi navzoči vsak v svojem krogu podpirali ta namen in vsestransko pomagali mlademu društvu. Po obilni pohvali, s katero so vsprejeli navzoči te besede, smemo sklepati, da ne ostanejo brez vspeha. Druga točka, živa slika »Kristovo vstajenje«, je v resnici očarala navzoče. Obleka in maske predstavljalcev so bile zelo srečno izbrane. Umetna rudeča svetloba je podala celi sliki slovesen, predmetu primeren, vzvišen izraz. Vprizorjavec in predstavljalci so popolnoma zaslužili dobljeno pohvalo. G. Šustersič je nato mojsterski, kot vselej, v »komičnem prizoru« popisoval svoje dogodke z nedeljskega izleta. Zdrava šala je odmevala iz glasnega smeha zbranih poslušavcev. Šaljivemu prizoru je sledil resni govor g. I. Benčana. Z ozirom na igro, ki se je imela predstavljati kot zadnja točka, je pojasnoval s svojim krepkim, jasnim glasom, da le krščanstvo more rešiti sedanjo zmedeno družbo. Kakor je nekdanje krščanstvo razbilo kapitalizem rimske države in oslobodilo uboge sužnje, tako bo tudi vrglo kapitalizem naše dobe in rešilo teptane delavske stanovce. Kakor je v srednjem veku pokazalo svojo družabno moč v razcvitajočem se združenem življenju, tako bo tudi v naših dneh zopet vrnilo razkosanim udom zdravo, samostojno organizacijo. Stroji sedaj vničujejo delu vrednost; kapitalizem gospodari. To se pa godi samo zato, ker se dejanski več ne izvršujejo krščanska načela. Po njih se morajo ravnati vsi stanovi — višji, da se uče pravičnosti do nižjih; delavski stanovi pa zato, da iz njih zajemljejo tolažbo in upanje. Vsi slojevi morajo sodelovati v tem smislu, da se reši človeška družba gotove propasti, a pri tem ne smejo pozabiti, da bo šele v nebesih za vse in popolnoma rešeno — socialno vprašanje. Ta lepi govor sam časti najbolje mladega govornika, lepše, nego zaslužena pohvala časti pa tudi društvo, ki se ravna po taci idejah. Igra »Ogljar«, ki se je nato predstavljala, je po naši sodbi vse, s čemer se je preje posamič izkazalo poučno-zabavno društvo, strnila v lepo celoto, v najnadobudnejši izraz društvenega življenja. Dovršene igralce ima, ki so že daleč preko diletantskih poskusov, to je pokazalo, zraven pa še znamenitejši pojav — da ima v svoji sredi nadarjenega pisatelja. Društveni član g. I. Altman je namreč izvirno spisal omenjeno igro. Lesni trgovec Hrastar, trd, sebičen mož, spodi iz službe svojega žagjarja Jakoba, ker mu je nekaj desk preozko našagal. — Jakob, oče precejšnji rodbini, po značaju nagle in gorke krvi, prosi odpuščenja. Ker ga Hrastar brez usmiljenja osorno odžene, sklence se masčevati. S stene skrivši ugrabi Hrastarjevo puško in razburjen odide. Zvečer pride k Hrastarju po trgovskih opravkih lesotržec Menda. Ravno mislita iti spat, ko počí puška in Menda se zvrne, v roko ranjen na tla. Jakob, zločinec, ubeži namenjen v gojzd usmrtil samega sebe; na potu pa ga ustavi ogljar Luka, blag starec, ko se ravno hladi pred svojo kočo. Takoj spozna, da se je moralo nekaj

hudega pripetiti. Kmalu se mu Jakob izpove. Luka ga tolaži in mu skuša z resno-svarljivimi besedami obuditi kesanje nad zločinom. Svetuje, naj gre domov in naj ne kaže nobenega razburjenja. — Drugi dan zasledujeta Menda in Hrastar s svojim hlapcem Janezom zločinca. Tudi pri ogljarju povprašata. Janez najde po naključbi v sobi puško svojega gospodarja; misleč, da so našli pravega zločinca, vlečejo ogljarja seboj na Hrastarjev dom, kjer ga varno zapro. Jakob, ki ga grozno peče nemirna vest pride po delavsko knjižico k svojemu bivšemu gospodarju; stražnik pa prihaja ravno takrat po ogljarja. Ko pripeljejo starega Luka, in ko ta vidi nesrečnega, skrajno razburjenega Jakoba, se sklence popolnoma žrtvovati zanj in izreče, da je sam zločinec. To tako pretrese navzočega Jakoba, da z glasnim krikom pade mrtev na tla. Planinski pastir prihiti, ker je čul, kaj se je zgodilo z ogljarjem, in priča, da je bil ogljar takrat doma, ko je počila puška. Hrastar ga zato prosi odpuščenja in obeta, da noče biti nikdar več tako osoren in trd proti svojim delavcem. To je vsebina igri, ki ima brez dvojbe mnogo dobrega zrna. Poleg resnih značajev nastopata tudi veseli pastir in »vinski bratec« — občinski stražnik v razvedrilo poslušalcem. Vpletenih je tudi nekaj pesmic; — ogljar, pastir in stražnik razkrivajo v njih svoja čuvstva. Igralo se je izvrstno. — Naslovno vlogo je imel gospod Kranjec in jo je res mojsterski rešil. On, Altman (Jakob) in M. Vahter (stražnik) so imeli najvažnejše značaje. Vsem trem moramo iskreno častitati, kakor tudi ostalim igralcem Perkotu (Hrastar), Šustersiču (Menda), Rebolju (pastir) in J. Vahterju (Janez) ki so prav tako v dovršeno-naravnih maskah izvršili svojo nalogo. Taka predstava zasluži širšega zanimanja, tako smo si mislili pri odhodu in v to misel smo vklepali željo, naj bi mlado društvo kmalu dobilo tudi priložnih prostorov v ta namen.

Shodi slov. katol. del. društva v Ljubljani.

Dne 15. t. m. smo imeli redni občni shod v društvenih prostorih. Govoril je dr. Krek o sedanjem pozlačenem stoletju, ki pod svitlo zunanjsčino skriva greh in gnjilobo, revščino in trpljenje. Opisaval je razmere na Laškem, Nemškem in pri nas in pozival navzoče k značajnemu, odkritosrčnemu delovanju, ki je mogoče le tedaj, če ima človek urejeno svoje notranje, duševno življenje. Za njim sta govorila Bahar in Rakovec o delavski organizaciji. — Dne 19. t. m. je priredilo društvo javen shod v Zagorju. Prihitelo je deset ljubljanskih delavcev med zagorske brate. Govoril je Gostinčar o našem programu. Pet četrť ure je razvijal točko za točko. Njegov govor je prepričal navzoče, da se krščanski delavci ne bojujejo s samimi publicami in podlim zabavljanjem, marveč, da imajo določen jasen načrt. Kakor noč in dan se je ločil Gostinčarjev govor od navadnega praznega čenčanja socialno-demokratskih kričačev. Za njim je govoril Jakopič o delavskih pravicah. Z vzgledi iz javnega življenja je poljudno in gladko dokazoval, kako zapuščen je še delavski stan. Dr. Krek je pojasnjeval socialno-demokratsko načelo »vera je soci-

jalna stvar in njihovo povdarjanje so v rastva med stanovi. G. Benčan je v kratkih navdušenih besedah narisal smer krščansko-socijalnega gibanja in Bahar je konečno dokazal ničevost socijalno-demokratskih obljub in potrebo krščanske organizacije. — Zagorsko društvo je nato priredilo krasen zabaven večer. G. Müllerjeva je v izbranih besedah pozdravila ljubljanske goste. Nato smo občudovali krasno živo sliko »sveta družina« in izborni predstavljane »Lepe Zore«. Ta večer nam ne izgine iz spomina. Bog blagoslovi požrtvovalne podporneke zagorske kat. delavske družbe, vzlasti g. Milačeve in vzbudi mnogo vspeha v prid delavskemu stanu! — V nedeljo, dné 22. t. m. je bil zopet v Ljubljani v društvenih prostorih shod, pri katerem je Gostinčar razvijal potrebo in moč delavskega združevanja.

Politika po svetu.

Delavsko gibanje. Do velikonočnih praznikov obeta volivni odbor državnega zbora dokončati svoje delovanje. Volivni red Kazimira Badenija bo v vseh glavnih točkah brez izpremembe sprejet in pravičnost bo še vedno čakala — rešitve. — Na Dunaju se vrši sedaj poizvedovanje, kako se godi delavkam po raznih tvornicah in zavodih. V ta namen se izprašujejo delavke vseh vrst. Grozno je, kar so že spravile na dan. Za pasjo plačo morajo prenašati težko delo in vrh tega še zabavljanje in velikokrat tudi nesramnosti svojih gospodarjev. Socijalni demokratski listi poročajo sicer o tem, a zamolčujejo, da ni med temi zatiranci nobenega duhovnika, marveč brez izjeme samo — judje in frama-soni. — Dné 20.—21. avg. bodo imeli ogerski katoličani v Pešti shod in pri njem se bo razpravljalo tudi delavsko vprašanje.

Na Nemškem je v tvornicah delavk od 13—16 let — 72.692, od 16—21 let — 223.328; nad 21 let — 337.449. Največ jih je v predilnicah in konfekcijah. — Obletni dan svojega kronanja so darovali sveti Oče 18.000 lir rimskim revežem, 10.000 lir kuhinjam za uboge in 1000 lir najdenišnici. Socijalisti lahko vidijo iz tega, kako vporablja sv. Oče svoje premoženje. — Na Francoskem sta pričela izhajati dva nova krščansko-socijalna časopisa: Voà (voix — glasnik) in Travajêr fransé (Travailleur français). Bog daj srečo našim soborivcem. — Na severnem Laškem zelo lepo napreduje krščansko-socijalna misel. Ustanavljajo se kat. delavska društva po vseh škofijah, ki so združena med seboj, posojilnic in zadrug imajo tudi že zelo veliko; zdaj se pripravljajo vstanoviti vzajemno zavarovalnico proti ognju in toči. Duša celemu gibanju je trbiški kapelan č. g. Čeruti. V Trbižu izhaja list v krščansko-socijalnem smislu z naslovom »La Vita del popolo« (Ljudsko življenje). Vsak teden prinaša obilo zanimivega gradiva. — Na Slovenskem napreduje kmečka organizacija. V Dobrépoljah se je pred tednom dnij ustanovila »kmetijska zadruga«, prva na Slovenskem. Bog živi njo in neustrašenega prvoboritelja vrlih Dobrepoljcev gospoda Fr.

Jakliča, tamošnjega učitelja. Ljudstvo bo ostalo, ko že zdavnaj ne bo več Tomana v Kočevju za glavarja.

Shod železničarjev na Dunaju. Dné 23. t. m. se je otvoril na Dunaju shod železničarjev iz celega cesarstva, ki bode trajal kake tri dni. Na prvem shodu so se razvijale nekatere razprave, ki imajo sicer nekoliko dobrega zrna, toda v večini so se pa naglašale znane socijalistične puhlice. Največ se je govorilo o »prazniku« prvega maja. Izmed govornikov so se posebno odlikovali urednik »Eisenbahner«-ja, dr. Ellenbogen in pa socijalistični vodja Šramel. Udeležba je bila jako skromna, kajti prvi dan je bilo zastopanih na shodu samo 90 odposlancev iz raznih kronovin. Temu je vzrok naredba obratnih ravnateljstev, ki niso dovolila odpusta svojim podložnikom; to oblastveno postopanje so zborovalci zelo hudo kritizovali ter vsprejeli resolucijo, v kateri odločno protestujejo imenovanim naredbam. — Tudi z našega krščansko-socijalnega stališča ne moremo odobravati tega koraka, ker se na ta način kraté po zakonu zajamčene pravice; tako se ne bodo izruvale materijalistične ideje, katere se razširjajo potom socijalne demokracije med železniškim osebjem.

Pogajanje z Ogri. Zastopniki avstrijskega in ogerskega državnega zbora se sedaj pogajajo na Dunaju, koliko naj odslej vsaka državna polovica plačuje za skupne troške. Kot smo že pojasnili v Glasniku, smo dozda plačevali Avstrijci 70, Ogri pa samo 30 odstotkov. Za načelnika temu posvetovanju so izbrali grofa Šenborna. Posvetovanja so tajna. Bati se je, da ne bi Ogri zopet zmagali in nam navalili krivičnega bremena. Neki moravski kmet je pri poljedelskem shodu v Krčinu dné 8. t. m. predlagal tako-le: Dozda smo mi plačevali že 30 let po 70 odstotkov; sedaj naj se pa obrne stvar in naj se Ogrom naloži teh 70 odstotkov, mi pa plačujemo po 30. — Pametna, samo mož ni zato, da bi jo izvedli.

Mažarji imajo zopet nove skandale, s katerimi se bodo lahko izkazali pri tisočletni razstavi. Kašič, bivši visok uradnik je te dni objavil grde stvari, tičoe se mažarskega ministra Fejervarija in dveh visokih uradnikov Šitre in Gromona. Fejervari je po njegovih objavah zase vporabljal državni denar; svojo ženo je zaprl v norišnico, ker se mu je druga bolj dopadla. Ko je pa žena veliko svoto podedovala, jo je vzel zopet k sebi, hoteč ji izpuliti dedščino. Šitra in Gromon sta pa počenjala ostudne, nenravne stvari. Potemtakem bi bilo res treba o belem dnevu z lučjo iskati med mažarskimi ministri in visokimi uradniki poštenjakov in se bi bilo iskanje — zastonj.

Razvedrilo.

Judje in njihovi dobički.

3. Judovske zvijače.

Kmeti so judje v nekaterih deželah že skoro nničili. Sami sicer ne opravljajo poljskih del, — ker jih

Talmud uči: »Ni slabšega opravka, kakor je poljedelstvo«, kajti: če ima kdo v trgovini 100 gld., more vsak dan jesti meso in piti vino; če pa porabi 100 gld. za polje, mora jesti le sol in otavo.« — A vendar kupujejo kmetstva, jih dajejo kmetom v najem, katere potem prav po židovsko molzejo in odirajo.

Kako se godi kmetom, poglejmo Galicijo. Do leta 1867 je bilo židom prepovedano v Galiciji si nakupovati zemljišča in v celej deželi je bilo takrat samo 30 judov posestnikov. Tega leta so postali enakopravni in posledica temu je bila, da je imelo l. 1870 68 judovskih velikih posestnikov v volilnem okraju volilno pravico in tri leta po dunajskem polomu so si že nakupili 288 velikih posestev. Danes spada od 3700 posestev 684 posestev judom, tako da je vsak peti posestnik jud. Na ta način je uničenih 6000 družin, ker je preživela vsaka kmetija najmanj 10 družin. — Še žalostneje je z malimi kmetijami. Od l. 1874—1892 je prišlo 43.000 posestev judom v roke. Da, če bo šlo tako naprej, bode v 10 do 20 letih vsa dežela v oblasti judov. Že danes posedajo 70% vse dežele. In zato je pač neumno, če vladni krogi poprašujejo po vzrokih izseljevanja v Ameriko. Zastoj bodo vse postave, katere hočejo skleniti zoper izseljevanje, dokler ne pomagajo kmetu zoper judovsko gospodstvo.

Na Ogerskem niso smeli judje do l. 1862 kupiti nobenega posestva. In sedaj po preteku 33 let so skoro ravno tako mogočni, kakor v Galiciji, če še ne bolj, vsaj v političnem oziru.

Največ zla med sedanjo družbo pa gotovo povzroči judovski tisek: časopisi in knjige. Tu se piše le to, kar ugaja človeškim strastem, in se kažejo kot uzor najgrše in najbolj podle stvari, za katere se skuša pridobiti nezrele duhove. Judovski listi obračajo vedno svoj plašč po vetru in spreminjajo precej svoje nazore, če vidijo, da je javno mnenje ali misel kakega mogotca nasprotna. Pokvarili so razum, okus in značaj ljudstva, katero mu vse verjame. Judovski časopis zapoveduje vedi, znanosti in umetnji. Posledice tega pogubnega vpliva zreš na mladini. Kakšno je vsled tega njeno življenje? Ni čuda, da je toliko samomorov. — Vpliv judovstva se kaže prav povsod v javnem življenju. Vse politične, verske in gospodarske stranke pobijajo judje, katere se upirajo njihovu vplivu. Njihovi listi služijo le kapitalu in borzi, za katero skušajo pridobiti nevesče kmete in male obrtnike, da jih ta lažje uniči. Vzglede za to trditev najdeš preobilo iz zadnjih let.

Judovski krogi se pečajo s korupcijo, s katero se živijo. Oni podkupujejo glasove pri volitvah, kar nam priča Galicija; vsled judovskega vpliva je zgubilo ljudstvo zaupanje do uradnikov. Nasledki židovskega dobička se kažejo pri sklepanju postav, pri sodnijskih obravnavah, kjer se varujejo judovske koristi.

Še neko stvar moramo omenjati. Zgodovinsko je dokazanih več slučajev, da so judje umorili krščanske dečke ali deklice in rabili njihovo kri za svoje verske namene. To kri namreč vmešavajo v svoje macese, t. j. velikonočni kruh. Skoraj vsako leto pred velikonočjo

se čuje, da je zmanjkalo kakega krščanskega dečka ali deklice in opravičeni sum leti vedno le na jude. Nedavno so poročali časopisi, da je v Moravski Trebovi neki jud dal svoji dekli tak prašek, da je v nezvesti zaspala. Med tem ji je z rok jemal kri. Še dva hujša slučaja se poročata z Ogerskega. Dne 6. grudna prošlega leta so našli v potoku blizu Kisfalude mrtvo deklisko truplo, ki je bilo po vseh udih nabodeno. Takoj so obdolžili kisfaludskega judovskega mesarja Adlerja, da je on umoril deklico, da bi prišel do krščanske krvi. Adler se je dne 26. februarija v Spojšagu v ječi obesil, da bi ušel zasluženi kazni. Drugo truplo so našli začetkom tega meseca z iztrganim jezikom v nekem zaboju na železnici v Tolna-Meži. Zavohal ga je pes. Ljudstvo sodi brez izjeme, da so morilci judje. — Sicer pa vidimo, da se judje povsod tako obnašajo, kot bi imeli pravico do krščanske krvi. Bolj poredkoma jo izsesavajo naenkrat, kot v navedenih slučajih iz telesa, drugače jo pa v tvornicah in rudokopih sesajo po kapljicah iz ubogih delavskih sužnjev. Poleg tacih nesramnih krvoločnosti, se je judom že večkrat dokazalo, da sramoté na vse načine sveto Rešnje Telo. V tem oziru se je zgodilo že mnogo čudežev. Neki pariški jud je n. pr. po svoji brezbožni dekli dobil posvečeno hostijo. Poln peklenskega sovraštva do Izveličarja jo je vrgel v vrelo vodo in jo jel zbadati z ostrim nožem. Kjer je zabodel, se je pokazala kri. Njegovi otročiči so slučajno prihiteli v njegovo sobo in s klicem: »Nas atej pa hočejo zaklati lepega dečka« so bežali na ulico. Tako so drugi ljudje izvedeli to hudobijo, so prihiteli in v slovesni procesiji izpremili duhovnika, ki je nesel sveto hostijo v cerkev, juda so pa izročili sodišču.

Sleparije pri denarnih zavodih, hranilnicah, bankah in zavarovalnicah so kaj navadnega. Redko mine dan, da ne bereš, kako je ubežal kak žid, potem ko je poveril nekaj tisočakov, katere mu pusti podkupljeno osebo brezskrbno uživati. Nasledki židovskega delovanja se kažejo po katoliških univerzah, na katerih hoče gospodariti judovski duh, po gledališčih, v godbi, v slikarstvu, skratka povsod.

Judje so povsod na čelu, kjer se gre zoper zakonito oblast in rušenje družabnega reda. Oni načelujejo družbam, katere rujejo zoper cerkev in državo. Oni vodijo proticerkvene framazonske družbe. Judje so pripravili pot francoski revoluciji ter jo vodili v svojo korist. Oni povzročujejo svetovne vojske, ter jih obračajo v svoj prid. Kdo je načeloval l. 1848. revoluciji na Ogerskem ter podpiral Košuta in mu dajal sredstva za revolucijo? Kdo se ščuva ljudstvo zoper dinastijo, če ne judje? — Judje so na čelu tudi soc. demokratom. Jud Adler je voditelj dunajskim soc. demokratom, Singer jim načeluje v Berlinu in Fränkel v Pešti. Nedavno je pisal neki dunajski judovski list: »Več kakor milijon nas je v Avstriji, zato morate pač z nami računati, drugače ponudimo svoje moči socijalnim demokratom.« Taki so.

Daleč je zašla človeška družba vsled pogubnega judovskega delovanja in njegovega vpliva. Dalje ne sme več iti. Bodimo pravi protivniki judovskega vpliva — antise-

mitje ter se uprimo njihovemu pogubnemu delovanju z nasprotnim delovanjem. In zato se združujemo, ker le v edinosti je moč, katere se nasprotnik boji. Povrnimo delu čast in krščanskim načelom njih prvotno veljavo nazaj, ter prisilimo jude in njihove prijatelje, da pripoznajo krščanska načela o zaslužku in pridobivanju! A zato tudi posnemajmo dunajske krščanske socialiste, katerim služi kot geslo: »proč z židovskim časopisjem« ter berimo in razširjamo vsak po svoji moči katoliške liste, da se zopet vrne med narode duh Kristusov! In ko bo ta prevejal vse slojeve človeške družbe, tedaj bo rešeno judovsko in z njim tudi — socialno vprašanje.

Socijalni pogovori.

Delavke in njihove plače. Dostikrat se sliši med ljudstvom glas, da se ženske nič ne zavedamo, in da nimamo nikakega pojma o socijalnih stvareh. Krivo temu je pa le to, ker smo premalo organizovane. Ali sedanja beda nas vendar sili, da se zavedamo, in tudi pri nas se vzbuja misel na boljšo prihodnost. Vsi sloji ljudstva se bore brez prenehanja za svoje pravice. Ali samo ženska naj ostane vedno tiha, akoravno mora tudi ona neutrudljivo in požrtvovalno služiti zlatemu teletu — kapitalizmu —, kateri jo izrablja do poslednje moči. Oglejmo si nekatere stvari bolj natanko, v prvi vrsti se ozrimo na stavbinske podjetnike in njihove račune, kjer je zabeležena plača delavk, katere morajo dan za dnevom po lestvah in odrih težke stvari prenašati. Našli bomo, da taka delavka zasluži 1.20 kr. na dan, — zares dobra plača, ko bi jo ona dobila. Toda žalibog, navadno niti polovice tega ne prejme. Kam gre drugo, ni težko uganiti; ako si tako po letu zasluži komaj za svoje vsakdanje potrebe, s čim naj se pa po zimi živi, ako si ni čez leto nič pristradala? To naj si vsakdo sam misli. V Tschinkelnovi tovarni imajo delavke velikansko svoto od 45—50 kr., starejše delavke celo 60 kr. na dan. Ako opazujemo dalje, vidimo skoraj po vseh tovarnah, in kjer tudi sploh ženske delajo, za vsako stvar stroje. Uboga delavka mora pri železnem stroju puščati svoje moči. Žalostno je to v sedanjih razmerah, ko je toliko delavnih moči na razpolago, ki sicer revščino trpe. Železni stroj, ki ne je in ne pije, zasluži desetkrat toliko, kakor poleg njega stoječa suznja, ki potrebuje hrane in obleke. Ako pa pri vsem svojem trpljenju zasluži več nego 60—70 kr. na dan, potem bi že kmalu ne mogli zračunati, koliko si lahko prihrani. Pokažemo pa na svoj račun, koliko se da kaj prištediti. Ako ima delavka vsaki dan zjutraj 10 kr., opoldne 12 in zvečer 12 kr., za kruh dopoldne in popoldne 6 kr. porabi, pride na dan 40 kr., v celem tednu 2.80 kr., pri tem si pa ne sme nikdar privoščiti kakega priboljška, da bi se okrepčala za prihodnji dan. Vrh tega pa pride še stanovanje in obleka in slednjič naj si še za stara leta kaj prihrani. Vprašam, kako naj si pa prihrani za stara leta in za slučaj bolezni, ko sedaj komaj

shaja, ko je še mlada in zdrava? Ako zboli, dobi res bolniščino, ali od te mora pa zopet nazaj v blagajno plačati 8 kr. Ko pa mine določen čas, ne dobi več podpore, potem je le še usmiljenim samaritanom prepuščena, če jih dobi. Jetične delavke, ki navadno dlje časa hirajo, in katerih je toliko število, so neizrekljive revice. Res, hudo je, če človek na smrtni postelji nima nič. Živ pač ne more nihče v zemljo. Ako si ni v mladosti prihranila, na starost ne kaže družega, kakor palico v roke in hajd, od hiše do hiše, ko bi smela. Dandanes je tako, če krade, ga zapró, če prosi, pa ravno tako. Pa ko bi tudi to dopuščeno bilo, mora vendar od ljudij dostikrat slišati surove besede: mlada naj bi služila pa bi sedaj uživala. In vendar ji vest pravi, da je ves čas trpela in zvesto služila svojemu gospodarju, da je vse moči pri delu pustila, zdaj jo pa vse zaničuje. Ali ni to v nebo vpijoča krivica? Dolžnost pravih zastopnikov v ljudstva in vlade bi bila, ozirati se tudi na delavke in vzlasti v tobačnih tvornicah, ki so v državni upravi toliko zboljšati razmere, da jim bo mogoče pošteno živeti. Nižja plača nego 90 kr. na dan v sedanjih razmerah pri nas ne sme biti. Poleg tega jim gre, ko se postarajo, taka pokojnina, kakor se sploh človeku spodobi, da se pošteno preživi. Trkajmo, kličimo in pokažimo, da nočemo ostati s svojimi pravičnimi zahtevami glas vpijočega v puščavi.

Delavka.

Iz Kroke se nam poroča: Lansko leto se je vstanovila pri nas žebljarska zadruga. Upali smo, da se bodo vsaj nekoliko zboljšale naše žalostne razmere. Ali prevarili smo se jako hudo, še zmiraj vladajo tiste razmere, kakor pod zadrugo; ne delo, ne plača se nam ni zboljšala. Naj zvedo tudi bralci »Glasnika« koliko ima tukajšnji trpin plačila za svoje trudapolno delo. Za en tisoč konjskih žebeljev potrebuje kovač 27.000, reci sedemindvajset tisočkrat udariti s kladvom da jih zgotovi, in za to veliko trudapolno delo dobi celih 50 kr., reci petdeset krajcarjev plačila. Tako mu pride na en dan povprek za vse njegovo krvavo trpljenje celih 35 kr. plačila. S tem pa naj preživi sebe in družino. Ako znaš »coprati«, moraš biti kedaj sit, drugače nikdar, in vendar se dobodo tudi pri nas gospodje, ki pravijo, da delavec se lahko preživi s svojo družino s takim pičlim zaslužkom. Pri vsem tem pa še zadružnikom delavcem odgovora ne dajo, ako vprašajo, koliko je plačila od 100 kg žebeljev. Tako daleč je prišel nekdanj cvetoči žebljarski obrt, da se Bogu usmili, od vseh strani smo stiskani, in revščina je toliko, da se ne da popisati. Pri vsem tem nas še nekako po strani in z zaničevanjem gledajo tisti, ki so obogateli z našimi zulji prejšnje in sedanje čase. Tako moramo živeti v revščini in pomanjkanju brez upanja in tolažbe v boljše čase, da se preselimo v druge kraje ali da nas potisne stiska ali revščina unkraj groba v boljšo prihodnost.

S Koroškega. (Razmere na Savi.) Dragi »Glasnik« sprejmi v svoje predale tudi moj skromni žalostni dopis. Ni dolgo tega, ko sem moral zapustiti delo, ki sem ga imel v svoji domovini na Gorenjskem. Delal

sem na Savi ali zaradi nekaterih besedi v neki gostilni zgovorjenih v spodbudo svojim tovarišem, moral sem zapustiti domači kraj in hoditi s trebuhom za kruhom. Žalosti me v srce, ko vidim, kako žalostne razmere vladajo v mili domovini in pri vsem tem se delavci še ganiti ne smejo, ker za vsako gibanje med delavci je precej kopa beričev za hrbtom in ko ga vslede, kateri je najbolj pogumen, mu hitro dajo potrebne stvari za na pot v širni svet, da si išče sreče v tujini. Ker si radi tega ne upa nihče osvetliti žalostnih razmer ki vladajo na Savi pri Jesenicah si usojam to v svojo dolžnost, ker mene ne bo dosegla roka maščevanja raznih priganjačev in nadzornikov. Na Savi vlada se pravo barbarsko suženjstvo, zmiraj več dela nakladajo in priganjajo delavce, pri tem jim pa zaslužek čedalje bolj prikrajujejo, mojstrom pa vikšajo zaradi tega, da bolj priganjajo na delo; vrh tega jim dajo še ostudne imena; s takimi psovskami obkladajo uboge delavce, da se jih sramujem zapisati v cenjeni »Glasnik«. Dovelj naj bode, ako rečem, da take surovosti ni nikjer, kakor je na Savi, tudi med divjimi narodi ne. Najhujše se godi delavcem pri Martinjih pečeh. Tukaj mora pač huda vročina biti, ko se železo topi, in ravno tukaj najbolj priganjajo beriči uboge delavce, da jim skoraj krvavi pot priteče skoz kožo; priganjajo jih pa radi tega tako hudo, da imajo priganjači toliko večji plačilo. Delavci pri Martinjih pečeh morajo delati tudi celo na praznike in ob nedeljah, delajo celih 18 recí osemnajst ur! da ni mogoče nikdar k božji službi in spolniti svojih verskih dolžnosti, kakor se spodobi kristijanu, na počitek pa celo misliti ne sme ubogi suženj 19. stoletja. Tu si zna marsikateri misliti, kaj pa vendar obrtni nadzornik; ali on ne vidi takih krivic in izkoriščevanja ubogih delavcev, ali nimamo zakona, ki brani tako početje, ali sme kranjska industrijska družba delati s svojimi delavci samovoljno, kakor s sužnji? Največ je kriva boječnost delavcev, da bi se postavili po robu takemu sleparskemu izkoriščevanju in branili po postavnem potu svoje pravice, moči in čast. Domači obrtni nadzornik, ki hodi po tovarnah spremljan od raznih poslovodij in nadzornikov, če se mu že ravno zljubi povprašati enega ali dva delavca, kako gre kaj delo, čas in zaslužek v tovarni, mu delavec zaradi pričujočih gospodov mora zmiraj reči, da dobro; če ravno bi lahko videl obrtni nadzornik brez vsakih očal, da se gode krivice delavcem. Ako bi se pa predrznil kateri delavec povedati resnico gospodu, bi gotovo še tisti dan moral zapustiti delo, in hoditi od »nemila do nedraga« po svetu iskat si drugih gospodarjev. V dokaz teh mojih vrstic, da so resnične, naj bodo obilne nesreče, ki se dogode vsako leto na Savi vsled prevelikega trudapolnega in dolgega dela in premale varnosti nasproti nesrečam. A kaj to, če odtrga nogo ali roko, ali celo ubije delavca saj je le ubogi delavec, saj je to blago najboljši kup, tako si mislijo gospodje na Savi.

Drobtine.

Večernica Poučno-zabavnega društva. Cvetno nedeljo ob 7. priredi poučno-zabavno društvo zopet večernico v dvorani katol. društva za delavke. Poleg slike in govora se bo zopet predstavljala igra »Ogljar«. Vsi delavci in delavski prijatelji so uljudno vabljeni.

Odbor.

Rudarska podružnica v Zagorju. V nedeljo, dne 22. t. m. je bil osnovalen shod rudarske podružnice v Zagorju. Pri Erjavcu se je zbralo veliko število rudarjev. Splošno štajersko rudarsko društvo, ki je priredilo shod, je zastopal Grablovič. Pri shodu sta bila navzoča tudi dr. Krek in č. g. Rožnik, zagorski kapelan. Grablovič je po svojem govoru takoj prešel k drugi točki, k volitvi odbora in je v ta namen pretrgal shod za 10 minut. Zato ni mogel priti noben, razven njega do besede. Iz Grablovičevega govora se nam zdi posebno to zelo malo v delavskem smislu, ker je razmere tvorniških delavcev tako svetlo slikal proti rudarskim. Obojim se slabo godi in za oboje je skrajna potreba pomoči. Grablovič je pa govoril, kakor bi tvorniški delavec bil Bog vé kako srečen in oblagodarjen. Ta najnovejši način socijalno-demokratske agitacije si bomo dobro zapomnili. Njegovo pripovedovanje, ki je imelo zelo malo jedra, je bilo sicer mirno, le z nekim posebno pikrim naglasom je omenjal Falkenhajnovnega izreka, naj se družba zopet povrne k Bogu. Mi nimamo nič proti temu, da se presoja in magari tudi obsoja Falkenhajn, a da se na tak način zlorablja božje ime, je značilno za socijalno-demokratske namene. — Prepričali smo se pa, da so zagorski rudarji v veliki večini verni, pošteni možje in da jih žene k socijalizmu samo skrb za svoj obstoj. Ubogi trpini so se poprijeli socijalno-demokratske bilke, ki jim obeta rešitev in po zgovornosti ljubljanskih socijalnih demokratov so se dali za zdaj popolnoma preslepiti. Trdno upajo, da jim le socijalna demokracija more privedi boljših dnij. Reveži ne vedo, kako jih slepari prefrigana judovska druhal in dasi doslej nimajo še ničesar drugega pokazati od socijalistov, nego knjižice, na katerih stoji zapisano, koliko so že vplačali v socijalno-demokratsko društvo, vendar upajo pomoči le še samo od njega. — Do katoliških društev so skrajno nezaupni. Temu so največ vzrok tisti zastopniki ljudstva, ki so sicer v besedah polni katoliških načel, ki pa dejanjsko le podpirajo kapitalizem in ne ganejo niti z mazincem v korist ubozega delavskega in posebej rudarskega stanu. Brez ovinkov izjavljamo, da so tu taki možje grozno veliko pregrešili. V politiki so se sicer še ohranili na površju, a pri tem je nastala neizrekljiva verska, нравna in gmotna škoda pri ubogem ljudstvu. Mi milujemo zagorske rudarje, da ne poznajo jedine rešilne moči, ki jo ima krščanstvo v sebi, a pošteno tudi izjavljamo, da umevamo njihovo nezaupnost. Ko bi jedenkrat izpoznali krščansko-socijalni program, bi drugače sodili. Izprevideli bi, da mi odločnejše in temeljitejše pobijamo sedanji kapitalistični red nego so-

cijalni demokratje, samo da pri tem, ko se borimo za pozemeljski kruh, nočemo izgubiti še potrebnjega — nebeskega kruha Kristusove vere in večnega izveličanja.

Iz Radeč pri Zidanem mostu se nam poroča, da so v nedeljo, dne 2. t. m. prisli k njim ljubljanski socijalisti razlagat tamošnjim delavcem in kmetom svoje stare kvante. Dopisnik nam pravi, da se mu je zdelo pripovedovanje socijalistov podobno prerokovanju cigank, ki drugim napovedujejo srečo, same pa vedno raztrgane ostajajo. Ko je Železnikar jel zabavljati proti škofu in duhovnikom, se je brž oglasil neki pošten mladenič in je zaklical: »Zoper duhovnike ne pustimo zabavljati. Če ne vtihnete o tem, vam jaz pokažem pot iz sobe!« — Tudi v Radečah so si izbrali socijalisti čas popoldanske božje službe za svoj shod in so s tem takoj prvič pokazali, kakšnega duha so. Obljubili so, da še pridejo.

Kakoršen mož, taka beseda. »Delavec« z 1. marc. ima neki poziv na premogokope v Trbovljah. Na koncu tega poziva se nahaja tudi sledeča bedarija: Dr. Krek delavcem ravno tako lahko pomaga kakor Badeni. Ta poziv toraj trdi, da ako bi dr. Krek hotel, bi se delavcem lahko pomagalo. Ker pa on tega neče, morajo delavci silo trpeti. To je pač najpodlejša sleparija in neumnost. Tisti pa, ki to verjame, je res revež. Upamo, da premogokopi v Trbovljah ne bodo šli na take limanice sleparju, ki jih na ta način vabi na nje. Na Dunaju delujeta že dolgo vrsto let, kot socijalna demokrata, juda dr. Adler in Elbogen. Vkljub temu pa, da hočeta rešiti in osrečiti vse delavstvo po svetu, vlada ravno med dunajskimi delavci največje vboštvo. To dokazuje, da socijalna demokracija ne dela resno za zboljšanje delavcev. To jim je le na jeziku kot sredstvo za doneske lačnih delavcev, od katerih se dobro masti nekaj judovskih voditeljev na Dunaju, za katere je pa s tem rešeno tudi socijalno vprašanje.

Konfekcije in Singer. V Berlinu so pretekli mesec stavkovali konfekcijski delavci, kar je »Glasnik« vže enkrat poročal. Plače teh sužnjev, ki so večinoma ženske so res take, da si slabših ali pa tudi takih niti misliti ne moremo. Mlade delavke šivilje zaslužile so na teden po gld. 1.80. Pokazalo se je pri neki tožbi radi pridržka plačila, da je šivilja dobila za štiri otroške obleke 75 kr. plače. S takim zaslužkom naj živi pošteno delavka? Razvidno je tudi, da se pri tem okoriščajajo večinoma brezvestni judje. Tako na primer ima socijalno-demokratski vodja v Berlinu jud Singer ki je ob enem milijonar, tudi tak obrt. Ko so ga svoj čas prosile njegove šivilje, naj jim zboljša plačo, jim je rekel: »Pojdite na cesto in zboljšajte si z nesramnim obrtom svoj položaj!« Tako je ta socijalno-demokratski kolovodja na Nemškem odgovoril ubogim sužnjam, ki mu za bore novce delajo skoro noč in dan. Sam pa po socijalističnih kongresih povdarja uboštvo delavcev. Taki so socijalno-demokratski kolovodje tudi drugodi. Denar jim je čez vse. Vse drugo kar govorijo, je nesramna sleparija, ki ima samo namen polniti nikdar site judovske žepe.

Tudi naši socijusi bi lahko spregledali, v kake mreže jih lovijo. Upamo, da se jim bodo po britkih skušnjah tudi enkrat oči odprle. Takrat bodo gotovo pokazali krivonosim sleparjem hrbet.

Češki krščansko-socijalni prvobornik — dr. Rudolf Horský je spisal lepo knjižico: »Židé a sociální demokracie« (Judje in socijalna demokracija), v kateri dokazuje, da je socijalna demokracija dete judovskega framasonstva. Knjižica izide v kratkem. — Vsak slepec res lahko vidi, da je vsa socijalna demokracija prav za prav samo judovsko sleparstvo. Dve tretjini vsega kapitala je v judovskih rokah in vender noben socijalni demokrat ne črhne nobene besede proti njemu, pač pa mu je v izpodtiko vsak krajcar v rokah kakega katoliškega duhovnika ali reda. Da bi se uvedel večji davek na borzi, o tem pravijo socijalni demokratje, da je »hujskanje proti judom« (Arbeiter št. 18. 1894), socijalno demokracijo imenujejo sami najboljše sredstvo proti protisemitstvu (Vorwärts št. 30 1892). Judovski kapitalisti sami vodijo socijalno demokracijo in jo zato hujskajo proti veri in cerkvi, da bi sami ložje odirali ubogo ljudstvo. Dobro vedo, da je krščanstvo največja ovira njihovemu goljufnemu gospodarstvu; zato hočejo ljudem vzeti krščansko vero, katero sovražijo, kakor so nekdaj njihovi očetje Kristusa. Ubogi delavci, ki se dade slepiti od njih, ne vedo, da si sami s tem kujejo najkrutejše verige in da svet se ni videl hujšega jarma, kakor bo jarem, s katerim bodo judje pritiskali ubogo ljudstvo, če se jim posreči njihova peklenska namera. Zaslepljeni »Delavčevi« braveci mislijo, da se gre za njihovo korist in vkljub temu, da nimajo družega od socijalno-demokratske zveze, nego potrto, nesrečno srce, vzbujene strasti, prepir v rodbini in denarno škodo, vendar še vedno rajše poslušajo lazi krivonosih Dunajskih judov, nego glas svoje vesti in pameti.

Dva pomočnika

vsprejme takoj **Fr. Pavšner**, krojač v Ljubljani.

JANEZ ŽELEZNIKAR

Ljubljana, Medene ulice št. 1

priporoča svojo zalogo mnogovrstnega blaga za domače obleke za moške in ženske. 24-4

Preč. duhovščini in občinstvu se priporočam v izdelovanje vsakovrstne obleke po nizki ceni z dobro postrežbo

Fran Pavšner

krojač

24-6

Valvazorjev trg št. 4
v Ljubljani.

Prihodnja številka Glasnika izide 9. aprila.